Ч. 2[illegible]8 (14.487). Львів, четвер 22. жовтня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вислід норвеських виборів.

ОСЛЬО, 21. 10. ПАТ. Як виходилоб з дотепер рішніх урядових вісток, соціялісти здобули 71 мандатів (перше мали 69), консерватисти 36 (мали 30), ліберали 23 (мали 24), аграрники 18 (мали 23), християнські суспільники 2 (мали 4).

Франція погоджується на невтральність Бельгії?

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ МІН. ДЕЛЬБОСА.

ЛЬОНДОН, 21. 10. ПАТ. Як повідомляє „Дейлі Телеграф" на основі інформацій від якогось паризького кореспондента, мін. Дельбос заявив учора вечором бельгійському амбасадорові, що Франція погоджується на таке: У майбутньому Бельгія може мати гарантію проти нападу без обовязку давати подібну гарантію іншим державам, але лише тоді, коли зобовяжеться не заключувати подібного договору також з Німеччиною. Йде про те, щоб Німеччина не дізналася довірочно про подробиці франко-бельгійської військової співпраці.

МАНЕВРИ ФЛЬОТИ.

БРИТІЙСЬКОЇ.

АТЕНИ, 21. 10. ПАТ. Британська авіоматка „Гльоріоне" та контрторпедовець „Скарчер" відбули вчора летунські вправи. Оба кораблі належать до брит. фльотилі, що стоїть на якорі у Фалероні.

ЯПОНСЬКОЇ.

ТОКІО, 21. 10. Домеї. Нині рано виїхав цісар до Йокогами на великі маневри фльоти; вчора був він на летунсько-морських маневрах у Кобе.

РІЗКАМИ ГАСЯТЬ ФАНАТИЗМ.

БОМБАЙ, 21. 10. ПАТ. 200 зпоміж арештованих учасників заворушень покарано різками.

За цілий час заворушень убито 58 осіб, ранено 500. Щойно тепер запанував спокій.

Червоні тратять кольонії.

ТЕНЕРІФА, 21. 10. ПАТ. Тутешнє радіо повідомляє, що нац. повстанці заволоділи двома еспанськими кольоніями: Гінеєю (Ріо Муні) та недалеким островом Фернандо По.

ПАПЕРОВИЙ ГРІШ ЗАЛИВАЄ КАТАЛЬОНІЮ ТА БАСКІЙСЬКІ ПРОВІНЦІЇ.

БАРСЕЛЬОНА, 21. 10. ПАТ. Влада стягає з обігу срібну валюту і заступає її паперовою. Катальонці обовязані зложити в скарбових урядах девізи.

МАДРИД, 21. 10. ПАТ. Баскійський автономний уряд наказав громадянам до 7-ох днів зложити у державному банку все золото і закордонні девізи. За 100 пезетів у золоті виплачуватимуть 328 пезетів банкнотами.

БОРОНЯТЬСЯ ПЕРЕД ЗНЕВІРОЮ.

ВАЛЛЯДОЛІД, 21. 10. ПАТ. Як повідомляє комунікат нац. командування, мадридський уряд наказав розстрілювати міліціонерів, що вертаючи з фронту ширять вістки про невдачі.

На арагонському фронті зістрілено 6 червоних літаків, на північному — спокійно.

МАДРИДСЬКИЙ УРЯД УТІКАЄ ДО БАРСЕЛЬОНИ?

БЕРЛІН, 21. 10. ПАТ. Як повідомляють з Бургос, там підслухали розмову між Мадридом і Барсельоною; з неї довідалися, що прем. Лярго Кавалеро хорий. Мін. Прієто, що його заступає, хоче евакувати Мадрид і перенести уряд до Барсельони.

ВЖЕ Й ЖІНОК БЕРУТЬ НА ЗАКЛАДНИКІВ.

ТЕНЕРІФА, 21. 10. ПАТ. Як повідомляє тутешня радіостація, в Мадриді арештовано 1.000 жінок як закладників.

До Маляги вислано приказ, перевезти до Картагени припаси военного матеріялу.

АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРАВА АЗИЛЮ ДЛЯ СВОЇХ ПОСОЛЬСТВ.

БУЕНОС АЙРЕС, 21. 10. ПАТ. Представники 14-ох республик латинської Америки рішили домагатися від мадридського уряду, щоб він шанував право азилю для утікачів у посольствах згаданих республик.

Перемога національних військ недалеко Мадриду.

Початок ґенеральної офензиви?

ПАРИЖ, 21. 10. Авас. Вчора коло 9. години 5 червоних курінів зробили наступ на м. Угену; дійшло до перестрілки, опісля запанував спокій. Коло год. 14.30 червоні знову перейшли до наступу на багнети, а після бою відступили в год. 16.30 залишаючи 150-ох убитих. Користаючи з того, **нац. кольона посунулася вперед зближуючися на 30 км. до Мадриду.** Ліве крило під командою ген. Варелі посунулося на 3 км. вперед.

Як кажуть, ген. Моля видав наказ перейти до ґенеральної офензиви.

КОМУНІКАТ НАЦ. КОМАНДУВАННЯ.

БУРГОС, 21. 10. ПАТ. В Араґонії нац. війська витискають катальонську міліцію з гір на захід від Сараґоси і заняли стратеґічно важний гірський ланцюг Алентіяк; на біскайському фронті здобули гору Сусіцу, посуваючись на 8 кільометрів.

КОМУНІКАТИ ЧЕРВОНИХ.

БАРСЕЛЬОНА, 21. 10. ПАТ. Комунікат червоних повідомляє, що на відтинку Бухаляроз навязали контакт з частинами з Барбастро і увійшли на територію повстанців.

МАДРИД, 21. 10. ПАТ. На півночі йде бій під Овієдо; на араґонському фронті червоні зістрілили 3 ворожі літаки і відбили наступ ворожої стежі; під Гуескою розбили сотню мавританської кінноти і вдерлися на передмістя; на ґвадарамському фронті червоні атакували ворога на відтинку Тахо, 3 червоні кольони відбили ворога з великими втратами.

Ліквідують граничні непорозуміння.

ТОКІО, 21. 10. Домеї. Міністер Аріта приняв світову контрпропозицію з 16. ц. м. у справі полагодження граничних конфліктів, але з тою умовиною, що у мішаній роземчій комісії СССР, Японія та Манджурія малиб таке саме представництво.

Доктрина, вулиця та життя.

КОЛЬОНІЗАЦІЙНІ ПЛЯНИ Й ГАСЛА ТА ПРАКТИЧНІ ВИСЛІДИ.

Львів, 21. жовтня 1936.

Нема ніякого сумніву, що те, що діється сьогодні з т. зв. земельною реформою, це вже не є самовільні акти льокальних земельних управ чи постанови адміністраційних чинників, але „вітер згори". Людвик Морстін, чільний польський письменник і громадський діяч, згадує у передовиці недільного числа „ІКЦ", що п. міністр хліборобства Понятовський „має особисту ансу" (нехіть) до поміщиків та закидає міністерству повну безплянність у ділянці земельної реформи. Ми — не приєднуємось до оборони польського поміщицтва та признаючи завжди засаду необхідности земельної реформи — ризикуємо твердження, що теперішня хліборобська політика уряду стоїть під впливом доктрини: парцелювати „пар форс" велику земельну власність. Але до цієї чисто-господарської доктрини долучується друга, вже чисто політична, і то націоналістична: парцелювати виключно поміж поляків, імпортованих зі заходу, з корінних польських земель. Ця доктрина має своє джерело не тільки у свідомому чи підсвідомому бажанню кожного поляка, щоб мати на тих землях, де нині польське населення є в меншости, свою етнічну більшість, — але й у пересвідченні, що широка смуга польських осад і кольоній — це найпевніший і найтвердший мур проти інвазії ззовні та протидержавницьких затій унутрі держави. Ясно, що це такий арґумент, який має надзвичайно легкий доступ до кол, безпосередньо відповідальних за оборонну здатність держави. До цих двох чинників приєднюється ще й третій: польська прилюдна опінія, яка господарську доктрину та військово-оборонний арґумент потрактувала по свому, вбачаючи у доповнюванні українських місцевих карловатих господарств — просто загрозу для польщини і для польської держави. В той спосіб вимога польських ліберально-радикальних сфер ліквідувати велику земельну посілість збіглася з актуальними гаслами скріплення оборонної сили держави, — в той спосіб теж затріюмфували ініціятори всіх віч і зборів, які не думали ані про аграрні відносини, ані про небезпеку від східного сусіда, коли кричали: „ані пяди землі в українські руки". Тої землі, яку століттями управляли українські руки і зрошував піт українських рільних робітників та української фільварочної служби.

В той спосіб земельна реформа у Польщі, одна з найбільш пекучих необхідностей стала знаряддям внутрішніх порахунків унутрі польського громадянства (чи навіть унутрі того самого політ. табору, бож польські поміщицькі кола майже відразу і майже в цілости приступили після травневого перевороту до нового режіму), — в той спосіб теж земельна реформа бє знову безпосередньо по українському селянському і малоземельному народові. Ріжниця тільки та, що коли перші кольонізаційні закони повстали у відродженій Польщі ще підчас і безпосередньо після военної хуртовини, швидко після виграної війни з галицькими українцями, яких можна було ще трактувати як ворожий елемент, та коли треба було приєднювати собі польські селянські маси для боротьби з большевицьким наїздником, — сьогодні т. зв. земельна реформа бє **по українцях тоді, коли вони самі декларують себе прихильниками ідеї скріплення оборонної сили держави.**

коли вони проклямують Росію найбільшим ворогом своєї нації і коли вони хотять та шукають доріг до злагоди з польською стороною!

Ця парадоксальна ситуація мусить мати свої парадоксальні практичні наслідки. Ці наслідки такі, що вони диктують нам слова „так звана" перед словами „земельна реформа". Яка це реформа, коли вона не поправляє, лише погіршує істнуючі відносини?! І тут саме починається радикальна розбіжність наших поглядів та поглядів тих, що пропагують і форитують кольонізацію чи то з господарських чи мілітарних оглядів. Твердимо з цілою рішучістю, що 1) парцеляція великої земельної власности на цих наших землях, перелюднених і пересичених несамовистарчальними господарствами, — поміж зайшлий і спроваджений елемент, — не поправляє, лише погіршує господарський стан краю, і 2) творення нових польських сільських кольоній на сході не скріплює оборонної здатности польської держави, тільки ослаблює її, бо витворює серед місцевого українського населення настрої або соціялістичного або націоналістичного екстремізму, а в самих кольоністах держава дістає елемент вічно невдоволений (з надто малої матеріяльної піддержки) і територіяльно не тривкий, завжди готовий усе кидати та вертатися на захід.

Тема така актуальна, що викликала і далі викликує знову безліч голосів у польській пресі. Находимо м. ін. у ній статистичні докази, що взагалі запас землі, призначений на примусову парцеляцію у Сх. Галичині і Волині розмірно такий невеликий, що етнічний стан посідання може змінитись у користь поляків тільки щось на 2 відсотки. Припустім, що польська держава находить такі фінансові засоби, що всилі ввесь той запас землі скольонізувати. Припустім, що новостворені кольонії будуть так загосподарені, що втримаються. Припустім, що культурна й національно-політична пропаганда серед того кольоністичного елементу буде така сильна, що той елемент спротивиться всяким мальконтентським і суспільно-розкладовим гаслам. **Чи такий здобуток польської національної рації зрівноважить втрату, яку зазнає польська державна рація через зворохоблення та національне й соціяльне зрадикалізування всього українського народу в Польщі?! Адже ще аксіома, що польська кольонізація на землях, замешкалих від віків автохтонним українським народом, і яканебудь нормалізація польсько-українських відносин — це найяскравіша суперечність, це вогонь і вода, які ніколи не можуть погодитися!**

Польська прилюдна опінія змобілізована під гаслом „ані кусника землі в непольські руки". Критичні голоси, які розлягаються з польської сторони, губляться серед вереску вулиці та не находять послуху у вирішних чинників, задивлених у доктрину. Нашим завданням переконати вирішні чинники, що їх доктрина вимагає коректури, — що їх доктрину слід приноровити до вимог дійсного стану речей, а не уявленого. Нашим завданням є цифровими даними і всіми річевими аргументами розвіяти легенду, що східні землі, це обітована земля, яка пусткою стоїть і простягає рамена до мазурських чи шлеських хлопів і тамошнього безземельного пролетаріяту. Мусимо найти доступ до людей податних на розумні, льогічні й тверезі аргументи, до тих людей, які вимоги життя ставлять вище паперових доктрин і не розвязують великих проблем почерками пера та бюрократичними розпорядками. І польській прилюдній опінії, що не рахується з українською рубрикою, мусимо протиставити таку українську прилюдну опінію, щоб її не можна було вічно не добачувати.

На 2-ій сторінці недільний „ІКЦ" ремствує на безпляновість і хаос польської аграрної політики та виступає проти доктринерського нищення великої земельної власности. А на 16-ій сторінці того самого числа „провокацією" називає українські протестаційні постанови проти кольонізації, ставить знак запиту коло слів „права українців на землю" та знак запиту коло слів, що „українці скидають з себе відповідальність за наслідки". Знак запиту, — здивування, незнання, легковаження, обурення та реалізація насилу доктрин чи гасел! Усе, тільки не послух найвищій доктрині і найголоснішому гаслові: не ставати на прю з вимогами життя. **Кольонізація стає впоперек вимогам українського життя.** І тому всі українці мусять боротися з кольонізацією і кольонізаційними плянами та всі поляки, що проводять кольонізацію, мусять собі освідомити, що ведуть боротьбу з цілим українським народом!

—o—

Чому Італія зброїться?

Вістка про побільшення зброєнь, яку недавно Мусоліні подав до відома на засіданні ради міністрів, мала широкий відгомін у закордонній пресі.

Всі питаються, чому, і далі проти кого?

Безперечно, Мусоліні міг цього не проголошувати, а факт, що він це нарочно подав до загального відома, має свої причини.

Італійські часописи пишуть, що нема чого дивуватися, коли Італія побільшує свою армію, як майже на всі европейські держави найшов шал зброєнь.

І так Франція ухвалила нові величезні кредити на моторизацію армії, щоб бодай у той спосіб щось протиставити побільшенню контингенту німецької армії. Совіти майже подвоїли стан своєї армії і комуністи цілого світу вихвалюють на всі заставки військову силу Совітів. Правда, треба буде почекати аж буде нагода, щоб переконатися, як ця військова сила Совітів в дійсности виглядає, бож ще всі пригадують собі, якто Росія в останній війні хотіла шапками закидати армії Німеччини та Австрії.

Англія також проголошує величезні зброєння і парлямент ухвалює нові кредити, при чому лейбуристи і консерватисти стараються попросту випередити один другого. Англійські фабрики працюють повною парою і не приймають замовлень з чужини, бо не можуть настечити матеріялу для внутрішніх потреб. Продукція стали, яка вже і так була сильно піднеслася в останніх роках, не вистачає.

Англійські і французькі часописи пишуть, що Польща хоче знову зблизитися до Франції, щоб роздобути гроші на нові зброєння. Навіть Швайцарія і Бельгія рішила збільшити видатки на воєнні цілі.

Отже, коли всі зброяться, чому Італія має залишатися позаду?

Дотого і міжнародне положення не є найкраще.

Совіти погрожують інтервенцією в Еспанії. Вони і так вже беруть живу участь у революції, підпомагаючи урядові з Мадриду, але погрожують, що будуть це робити цілком отверто, приневолюючи цим інших робити те саме. У Франції комуністи стараються викликати за всяку ціну якийсь інцидент між Німеччиною і Францією і тим спровокувати конфлікт. Англійська акція, щоб знов рушити з мертвої точки переговори у справі нового Льокарна застрягла, бо Совіти всіма засобами її саботують. Бельгія хоче звільнитися від військових зобовязань супроти Франції і назад стати цілком невтральною, а це зовсім змінює рівновагу над Реном.

Ось так пояснює італійська преса причини нових зброєнь. Та ще заки дійшло до явного проголошення зброєнь, можна було запримітити деяке занепокоєння в італійській пресі [illegible] головно щодо Англії.

Після здобуття Абісинії Італією, після [illegible] кого розвитку італійської потуги на кордонах Єгипту і англійсько-єгипетського Судану та [illegible] сля величезних змін у воєнній техніці, головно щодо участи авіяції, Англія вважала за потрібне перевірити свої позиції на Середземнім Морі, такім важнім для інтересів британської імперії. Заключений англійсько-єгипетський договір, [illegible] якому Англія мусіла уступити, щоб дістати [illegible] ну руку над Суезьким каналом, висліди конференції в Монтре, де Англія також мусіла [illegible] ти уступки, подорож короля Едварда VIII. по Середземнім Морі, при чім нарочито поминено [illegible] віть наближення до італійських портів, а також інспекційна подорож Самуеля Гора по Середземнім Морі та його промова про конечність [illegible] тримати Мальту як морську базу й укріплення Кипр, вкінці приспішення зброєнь англійської маринарки це все ознаки, з якою послідовністю англійці стараються змінити свої позиції у [illegible] ших плянах.

Ця нова політика Англії тривожить Італію і зрозуміло, бо будучи сьогодні найбільшою [illegible] тугою на Середземнім Морі, вона замкнена у Середземнім Морі.

Гібральтар, Суез і Дарданелі це [illegible] брами для її торговлі, а що ще важніше для [illegible] соблювання її життя. До цього треба ще [illegible] ти, що Італія мусить мати свобідну дорогу до Абісинії, в якої хоче творити [illegible] сирівців і [illegible] освободитися від залежности багатьох держав. І це за вяку ціну.

Італія не бажає нових конфліктів, [illegible] на хотіла би полагодити всі, які має тепер, [illegible] хоче, щоб інші держави теж мали той сам [illegible] і тому зброїться далі, бо не хоче, щоб її [illegible] шкоджали при вальоризації своєї імперії. Італія бажає, щоб вона була в кожній хвилині [illegible] сильна, щоб боронити своєї батьківщини, [illegible] духового і політичного добра.

Н. С. С.

Нові костели і латинські парохії.

Князь Адам Чарториський і його жінка, власники Сіняви пов. Ярослав, жертвували 30 моргів землі у Краснім на будову в тому селі костела і заложення нової лат. парохії для громад: Адамівки, Павлови і Дібчі. При цій нагоді польська преса пригадує, що 50 літ тому кн. Володислав Чарториський з Сіняви вів широку акцію за основуванням нових латинських парохій і будовою костелів у Ярославщині і тоді повстало там 10 нових латинських парохій.

На днях посвячено новий „дом людови" Т. Ш. Л. у Купчинцях-кольонії пов. Тернопіль і безпосередньо після цього відбулося посвячення лат. приходства в сусідньому селі Юзефівці, де вже скоріше вибудувано костел (все те заходом кураторії будови домів людових, костелів і каплиць під проводом старости Маліцького). На тому посвяченні парох Настасова кс. Францішек Кубенський дякував тернопільському старості Маліцькому за здвигнення кільканадцяти „домів людових", костелів і каплиць та [illegible] що в Юзефівці повстає з весною цього року нова римо-кат. парохія.

У Копичинеччині відбулося перед кількома тижнями посвячення новозбудованого костела в Самолусківцях і перед кількома днями посвячення другого костела в громаді Васильків.

В Підгородцях пов. Стрий відбулося урочисте посвячення новозбудованого костела, якого довершив прелат о. Цісло зі Стрия в асисті священників обох обрядів. У святі брав теж участь стрийський староста Гармата і різні патріотичні делегації.

А що ми на це?

Регулярні бої в Абісинії.

ІТАЛІЙЦІ ЗДОБУВАЮТЬ СИЛЬНІ УКРІПЛЕННЯ.

РИМ, 21. 10. ПАТ. Воєнний кореспондент „Корріере делля Сера" повідомляє з південної Абісинії, що змоторизована кольона при співділанні літаків заняла високу на 2.500 м. гору Джебасіро. Абісинці не витримали наступу, хоча підчас дощевої пори вибудували на горі незвичайно міцні фортифікації. Полягло кількасот абісинців, між ними визначні вожди. Шлях до Сідамо отворений для італійців.

ІТАЛІЙСЬКІ СУДНА НА ОЗЕРІ ТАНА.

РИМ, 21. 10. ПАТ. Поліційну службу на озері Тана роблять сторожеві човни італійської маринарки.

„ІТАЛІЙСЬКЕ ЦІСАРСТВО".

ЛЬОНДОН, 21. 10. ПАТ. Як повідомляє „Івнінг Стандарт", під кінець цього року, правдоподібно в роковини походу на Рим, Мусоліні проголосить Італію імперією, король дістане титул „цісаря Італії та заморських земель".

Нові розстріли на Совітській Україні.

Краківський „І.К.Ц." з 22. ц. м. пише, що в Києві розстріляли большевики єдиного **сина адв. д-ра М. Західного з Бережан.** Він виїхав на Сов. Україну на студії. По короткім побуті в Києві большевики арештували його і незабаром розстріляли. З рук чекістів згинув теж кооператор **Коссак,** брат от. Гриця Коссака. Його засудили в Люблині разом з колишнім сельробівським послом Маківкою на 6 років вязниці. Коссак відповідав тоді з вільної стопи, бо нездужав тяжко на груди. По присуді втік на Сов. Україну, де його незабаром розстріляли. Крім Західного і Коссака чекісти розстріляли теж студента **Вантуха** з Тернополя. Його засудили в Тернополі на досмертну вязницю, опісля большевики виміняли його на те, щоб незабаром розстріляти. Зпоміж комуністів, яких судили в Луцьку, розстріляли большевики теж **Н. Штайнівну** з Перемишля, яка втікла перед розправою до СССР. Там Штайнівна пересиділа півтора року у вязниці, вийшла на волю і знову попала до вязниці та згинула з рук чекістів. Большевики розстріляли теж жидівського публіциста **Макса Еріка** і польського письменника **В. Вандурського** з Лодзі. З рук чекістів згинуло багато більше осіб, які попали в сіти комунізму.

Тайна новoї проурядової партії.

Заява полк. Коца про його організаційну діяльність.

ВАРШАВА, 21. 10. ПАТ оголошує таку заяву начального команданта „Союзу легіоністів" полк. Коца: „Суспільність зясовує собі, наскільки необхідно зосередити всі сили народу на те, щоб „підтягнути Польщу вище". Нічого дивного, що люди й установи доброї волі піддають чимало проєктів майбутньої організації суспільности; ті проєкти часто попадають на сторінки преси. Не беру за них ніякої відповідальности і уважаю шкідливим розсівати суперечні проєкти. Це лише дезорієнтує громадянство".

З польської преси.

„Чи кольонізація на південно-східних землях доцільна?"

Під повищим наголовком находимо на передовому місці в останньому „Бюлетині П.-У." (ч. 42 з 18. ц. м.) статтю, поміщену як дискусійну, та сигновану криптонімом „Малополянін". Автор виступає палко в обороні польських дворів, як проміннюючих осередків польської культури, і тому це якийсь польський патріот; з ріжних подробиць статті видно, що автор знаменито орієнтується у місцевих, та спеціяльно в аграрних відносинах. Це одна з найрозумніших статтей, які на цю тему появились колинебудь у польській пресі. Вона творить неначе доповнення колишньої статті Ст. Лося у „Бунті Млодих", який так само (тільки з цілим апаратом цифрових даних) доказував незбитими аргументами, що кольонізація у Східній Галичині й Волині — це і господарський і політичний абсурд. У звязку з нинішньою передовою статтею на цю саму тему — містимо статтю з „Бюлетину П.-У." цілістю, додаючи лише — для більшої прозорости, власні підзаголовки у тексті. — **Ред.**

Постійно чуємо про потребу земельної реформи у Польщі, немов досі її не було і немов вона малаб розпочатися, як річ зовсім нова, — щойно з нинішнім днем. Тимчасом та реформа істнує вже від літ 15-ти, дуже поважна частина землі, призначена на реформу, вже розпарцельована. Отже оскільки кожна реформа істнує як річ, яка має бути переведена у певному часі, — то не може істнувати як постійне гасло. Тому, займаючись у цих міркуваннях земельною реформою, як актуальним гаслом, мусимо передовсім глянути ретроспективно на висліди дотепершньої праці у цій ділянці. Зрештою, ті висліди загально відомі, якщо річ іде про три південно-східні воєвідства, з яких в одному — станиславівському — запас землі, передбачений на кольонізацію, майже зовсім вже вичерпався.

ЧИ КОЛЬОНІЇ ЦЕ ЕКВІВАЛЕНТ ДВОРІВ?

Зпосеред тих вислідів найбільше кидається в очі те, що загальний стан місцевих хліборобів не поліпшився, навіть в тих селах, де вони користали з парцеляції. Крім того, на місце (і замісць) великої земельної власности, яку розпарцельовано, не повстав ніякий еквівалент під господарським і національно-культурним оглядом, — і за такий еквівалент зокрема не можна вважати елементу кольоністів з Заходу, з яких частина відплила з поворотом, а решта находиться у досить незавидному матеріяльному стані. Завинила тут система, яка місцевим парцелянтам з т. зв. сусідської парцеляції фінансово далеко не йшла на руку, через що нераз хліборобська культура у селянина, який заокруглив свій стан посідання, не покращала, а навіть погіршилась після побільшення господарства. В той спосіб не створено кадру людей вдоволених, від століть привязаних до свого рільного варстату праці.

Спроваджуючи кольоністів держава мала ще менше змоги вивінувати їх як слід, — що проявилося хочби у вищезгаданому відпливі кольоністів, — хоча вплинало на них також це, що вони не могли зжитися і привикнути та почувалися чужо в чужому національному середовищі. Хлібороб з Західної Галичини (в ориґ. Малопольскі — Прим. Ред.) лакомився під впливом пропаганди головно на ріжницю цін землі: продавав кілька моргів у себе і купував кільканацять чи навіть кількадесять на Сході, при чому видавав на ту ціль всю готівку, яку мав, рахуючи на поміч уряду на загосподарування. Поміч не приходила, в кожному разі не достаточна, зате виходили на верх непередбачені теренові несподіданки, як кліматичні, ростинних хвороб і т. п., що стало вже причиною не одної трагедії, дарма, що сама новопридбана земля — першорядна. (Подібне явище трапилось уже в передвоєнних часах з дідичами, які тягнулись на Схід з Конгресівки і Зах. Галичини: з тих дідичів, які випродали тоді свої маєтки і вложили гроші у нові маєтки на Сході, — мало хто залишився).

З ПРИХОДОМ КОЛЬОНІСТІВ — СЕЛО ТРАТИТЬ ЗАРОБІТКИ.

Оскільки перехід парцельованої землі в руки місцевого малоземельного елементу (особливо, коли не наступила обнижка хліборобської культури) не зменшив висоти заробітків місцевого населення, що працює на ріллі, — остільки прихід кольоністів, які самі управляють землю, позбавив на даному терені зовсім заробітків місцеве хліборобське населення. В той спосіб страшенне погіршився економічний стан хліборобського населення в околиці, куди прийшли кольоністи, що викликало вороже відношення місцевої людности — без ріжниці національности — супроти нових пришельців. Знаю місцевість, в якій перед приходом кольоністів істнувала перевага

ТИМОТЕЙ БОРДУЛЯК.

Право патронату.*)

— Чи чули ви, панове, що наш Аркадій зрікся презенти на Локчиниці? — спитав о. Филимон своїх гостей, кількох священників із сусідства, що приїхали до нього на празник і саме тепер по богослуженні прийшли на обід.

— Що ви говорите? Це неможливе! — закликав підстаркуватий священник, що мав співану Службу Божу і тепер пив каву.

— Годі повірити! — закликали інші здивовані священники.

— А пpецінь воно так є! — говорив дальше о. Филимон. — Я чув про те від самого Аркадія, котрий говорив не на жарт, але зовсім поважно. Автім він зараз тут сам надійде і вам все скаже, а може доповість і причину, яка його до цього приневолила, бо мені він нічого про те не говорив, не було часу...

Священники стиснули тільки плечима і витріщали на людей, що їх раптом збили спантеличу. Вони довідалися перед кількома днями з газет, що їх любий Аркадій дістав презенту до Локчиниці і тепер збірались йому погратулювати, а тут ось що сталось! Дивне диво...

О. Аркадій — це був управитель із сусідства, дуже симпатичний молодий чоловік, хоч знову й не такий уже молодий, щоб бодай від кількох літ не сидіти на власній парохії. Був це один із тих управителів, що, як то говориться, не мають „щастя", товчуться по ріжних закутинах цілої епархії та не можуть ні до чого добитись. Багато молодших священників дістають парохії, іноді навіть добрі парохії, а такий нещасливий тільки дивиться і дальше чекає... Неодин із таких людей упадає перед часом на дусі, безнастанно журиться, з журби старіється, марніє на лиці, стає байдужим на ціле окруження, опускається, але о. Аркадій до таких не належав. Не дивлячись на безнастанні невдачі, не дивлячись на крайню вбогість, він завжди був добре до світа наставлений, мав добрий гумор і де тільки показався на новій посаді, всюди зеднував собі любов і привязання, всі бажали мати його у своїм сусідстві, а коли йому приходилось переноситись на нову посаду, то всі сусіди жалували за ним і зі сльозами його прощали. Був це чоловік немалих здібностей, ревний та трудящий священник, і через те зеднував собі любов не тільки в сусідів, але й серед парохіян, так, що простий нарід випроваджував його з плачем і пів милі, коли йому приходилось переноситися з парохії. От і тепер вже всі священники по відправленім богослуженні прийшли на обід, а о. Аркадій сидів ще в церкві, ще винайшов кількох побожних жінок, що не вспіли скорше висповідатися і зажичащатися і віддавав їм духовну прислугу.

Вкінці разом із паламарем вийшов із церкви і пішов на приходство обідати, де інші священники нетерпеливо його вижикували

— А! — закликали всі разом — ось і Аркадій! Даєш на себе, голубчику, довго чекати.

— Ще знайшлося кілька осіб до сповіди, — почав оправдуватись о. Аркадій, однак інші не дали йому скінчити.

— Чекайте, друже, — промовив до нього один із товариства, — ми хотіли гратулювати вам одержаної на Локчиниці презенти, а тут чуємо, що ви зреклися... Чи це правда?

— Суща правда, — відповів о. Аркадій — так, я був змушений обставинами...

— Певно маєте надію на щось ліпшого...

— Ніякої не маю надії — говорив о. Аркадій, весело усміхаючись, — а навіть постановив я собі не старатися в найближчій будуччині про ніяку парохію і колиб так вільно було з жінкою і дітьми їхати до Америки, то зараз махнув би геть за море.

— Дивне диво! — замітив на це о. Даміян. — А чи не моглиб ми довідатись про ті обставини, про які ви говорите? Таж Локчиниці несогірша парохія і можна від біди на ній жити... От і старий небіжчик жив, доки не вмер, і діти вивів у люди...

— Обставини? — закликав о. Аркадій. — Чому ні, я з тих обставин не хочу робити тайни, тим радніше, що хочу почути ваші погляди на це...

Він закурив папіроску і підчас коли у другій кімнаті накривали до обіду, став оповідати історію своєї презенти і резиґнації. О. Аркадій передовсім розсміявся і цим увів своїх товаришів у немале здивування.

— Скажіть мені, браття, — почав він ледви стримуючись від сміху, — до якої я звірини подібний?

Всі здвигнули плечима і отворили широко очі...

*) Новелю цю передруковуємо зі збірки „Ближні".

місцевого римо-католицького польського сільського елементу, у відношенні ок. 55 прц.—45 прц. Після приходу кольоністів це відношення дійсно змінилося сильно у користь поляків під оглядом національної статистики, але автохтонне польське й українське населення, під проводом поляків, веде тепер безоглядну кампанію проти кольоністів, взаємно на цьому тлі зблизилось та цілком ізолювало кольоністів, які, мимоходом кажучи, ще недавно (і може й сьогодні) здебільша жили у землянках. Чи в той спосіб зискала польська рація, національна і державна?

Яке підложжа тієї стихійної нехіті? Назагал населення охоче бачить нові можливости заробітків (нпр. польська, жидівська чи інша фабрика, яка повстає у терені і затруднює місцевих робітників). Зате кольоніст відбирає тому населенню зарібок з землі, а находючись самому у жалюгідному фінансовому стані, не має змоги дати йому ніяких заробітків. Ця справа особливо пекуча у нас, у півд.-східних воєвідствах, з огляду на перелюднення того населення, що займається хліборобством. Не те рішаюча річ, що у трьох півд.-східн. воєвідствах (з виключенням гірських околиць) на 1 кв. км. приходить ок. 100 осіб, переступаючи ту цифру у деяких околицях: однак рішає те, що на тих 100 осіб 90 живе з хліборобства. Це стан зовсім виїмковий, тому, що трикратно переступає звичайну норму, істнуючу у хліборобських краях Західної Европи.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ — ДЖЕРЕЛО ПАВПЕРИЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ І СОЦІЯЛЬНОЇ РАДИКАЛІЗАЦІЇ.

Наслідком того думка земельної кольонізації у подібному краю виглядає зовсім фантастично і вагітна у численні небезпеки. Начальним гаслом повинно бути: при парцеляції великої земельної власности брати під увагу виключно місцеве хліборобське населення, старалючись при тому піднести його під оглядом хліборобської культури, чого не можна вдіяти без фінансової допомоги. Доходить до того факт, що величезна більшість істнуючих рільних господарств не може прохарчувати своїх власників через свій малий обшар (карловаті господарства) і не може затруднити ужиткуючих землю осіб. З уваги на специфічний етнічний характер земель, передбачних під кольонізаційну акцію, соціяльний момент лучиться тут тісно з національним, не тільки збільшуючи павперизацію краю, але й викликуючи протипольські та частинно протидержавні настрої у людей зрештою супроти держави зовсім льояльних.

Чи проте парцеляція поміж місцеве населення, здебільша українське, не загрожує польському національному і державному станові посідання, погрожуючи залити край хвилею українського елементу? Передусім взагалі не може бути мови про якусь хвилю, тому, що ввесь вільний запас землі є розмірно дуже малий (здається мені, що менший, ніж його рахує статистика) і не всилі вирішити етнічного характеру краю. Слід пригадати, що велика земельна власність мала для поляків свій питомий тягар не тільки тому, що находилась у польських руках, але, що творила осередок культури. Той осередок діяв і деинде діє по нинішній день, тим сильніше, чим більше звязків вяже двір з українською місцевою людністю, і тим слабше, чим більше двір від тої людности ізолюється (спроваджуючи напр. рільних робітників з заходу або приймаючи парубків виключно зпоміж місцевих поляків). Того впливу проміннюючої польської культури кольоністи з природи річи мати не можуть, а величезна ненависть, яку викликує їх поява та звязана з нею втрата зарібків, не стоїть у ніякому відношенні до вартости збереження в руках поляків частини землі, призначеної на кольонізацію, тим більше, що при нормальній парцеляції частина землі все одно перейшлаб у руки місцевого польського населення.

ЧИ НА КОЛЬОНІЗАЦІЇ ВИГРАЄ ПОЛЬСЬКИЙ СТАН ПОСІДАННЯ І ДЕРЖАВА?

Головним арґументом для людей, які пропаґують кольонізацію на нашому терені, це арґумент не так господарський (бо під цим оглядом навіть багато пропагаторів має поважні сумніви) — але арґумент національно-статистичний: віра у можливість змайоризувати українців між іншими засобами також при помочі аграрної кольонізації. Тимчасом на випадок реалізації найдалі йдучих кольонізаційних плянів, число поляків на цьому терені може зрости на 2—4%, а нестатистичні втрати у формі зросту ворожих і національно і суспільно настроїв (суспільно і державно не тільки серед українців) може принести багато більшу втрату. Особисто вважаю, що не є річю виключеною — якщо теперішні господарські відносини у краю триватимуть дальше, — що значний відсоток нових пришельців піде соціяльно так далеко на ліво, що разом з частиною місцевого населення — і польського і українського — буде поборювати польську державність „ад майорем Московіе ґльоріям“.

Не підлягає найменшому сумнівові, що розмірне вдоволення місцевого селянського населення в аграрному краю, населення, привязаного від віків до своїх рільних варстатів праці, це найбільший оборонний капітал держави, який ціле населення мобілізує до боротьби проти чужого наїздника: у даному випадку проти Совітської Росії, яка гнобить у себе українців, про що тутешні українські селяни є знаменито поінформовані, — не кажучи вже про засадничу нехіть селянина до комуністичного устрою. Напливовий елемент завжди психольоґічно більш податливий покинути у критичній хвилині землю, яку недавно і розмірно легко придбав, чого докази можемо найти на пречисленних теренах в історії останньої війни. Отже навіть з погляду чисто військових інтересів кольонізація може завести надії, що їх на ній покладають, зате витворення атмосфери вдоволення серед цілого місцевого населення на нашому пограниччі це мабуть найкраща запорука оборони, як найпевніше запілля для армії.

— Не відповідаете? — говорив він дальше. — Ну, то пригляньтеся мені добре і скажіть, чи не подібний я часом до вівці?

— Говоріть бо розумно! — закликав о. Даміян — не жартуйте та не робіть із нас дурнів, осьщо!

— Слово вам даю, що не жартую, — говорив о. Аркадій, — а що я не жартую, то зараз переконаєтеся. Коли тільки Локчинці опорожнилися, себто зараз по смерти старого небіжчика, я, як практичний чоловік, пігнав просто до колятора представитися, що, мовляв, хочу старатися за Локчинці. Мав я за собою і поручаюче письмо від одної впливової особи і десь колись видівся я навіть з колятором, через що мав надію на найкращий успіх моїх заходів. І справді пан колятор приняв мене дуже ввічливо, як знайомого, і що найважніше, обіцяв нікому, лиш мені підписати презенту і заручив своїм шляхотським словом. І пішло все як по маслі... Я спокійно дивився у будуччину і вкінці дочекався тої хвилини, коли прийшло до мене повідомлення, що моя презента лежить у колятора підписана і на мене чекає. Я, розуміється, зараз поїхав до пана дідича подякувати і відібрати презенту. Та цим разом крім самого пана дідича я застав дома також його жінку. Забув я вам сказати, що за першим разом я її не видів, бо вона виїхала була кудись на купелі лічитись на нерви... Отже пані дідичка, на моє нещастя, мене собі не вподобала і як тільки побачила мою особу, зараз скривилась мов середа на пятницю і промовила до свого чоловіка по французьки:

— Ах, горе! Комуж ти дав презенту? Чиж ти не видів, що той чоловік цілком подібний до вівці?

(Докінчення буде).

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

З міської ради у Львові

БУДОВА РОБІТНИЧИХ ДОМІВ. — ЗА ОХОРОНУ МІСТА ПЕРЕД ПОЖЕЖАМИ.

Львівська міська управа радила на засіданні 20. жовтня над затягненням позички на будову робітничих домів. Почин до тої акції дало основане урядом Товариство робітничих осель у Варшаві, що має на меті постачати мешкання робітникам. Восени 1934. р. згадане товариство при допомозі львівського комітету розбудови міста перевело вибудування на міських ґрунтах у Сигнівці [illegible] робітничих дімків. Після викінчення ті дімки продано робітникам. У будівельному сезоні 1935/6 товариство не переводило ніякої дальшої будови. Тепер міська управа перевела переговори з товариством і на основі тих переговорів акція будови робітничих домів буде далі продовжена при допомочі позички, що її місто Львів має затягнути в Банку Краєвого Господарства. На основі пляну узгідненого з товариством робітничих осель і комітету розбудови міста Львова переведуть на міських ґрунтах у Сигнівці будову 44 домів, і саме 16 рядових домів у 4 групах та 14 близнячих домів, при чому кожний будинок буде складатися з кімнати і кухні. На цю будову Банк Краєвого Господарства дає з державного будівельного фонду позичку 220.000 зол. Позичка буде сплачена до 50 років у піврічних ратах, опроцентування буде 2 прц. Будова домів повинна бути викінчена найдалі до 30. червня 1937. р., від 30 червня 1938. р. починається сплата відсотків та амортизаційних рат. Кошт будови всіх 44 домів обрахований на 318.323 зол. Після продажі домів на посілости кожного покупця заінтабулюють частину позички, що її місто затягне в Банку, у висоті 5.000 зол. Покупець мусітиме зложити при купні рядового дімка одноразово 1.000 зол., при купні близнячого дімка 1.750 зол. Річне обтяження покупця рядового дімка буде 20 зол. місячно, близнячого дімка 24 зол. місячно. Міська управа рішила приняти цей плян і предложити міській раді ухвалу до затвердження. Таким чином уже в літі 1937. р. 44 робітники прийдуть у посідання своєї хати без великих коштів і жертв.

На тому самому засіданні міська управа рішила затягнути в Загальному Заведенні Взаїмних Обезпечень у Варшаві позичку 80.000 зол. на будову двох домівок для пожежних сторожей. Позичку сплатять у 20 річних ратах по 4.000 зол., починаючи від 1. квітня 1938. р. Опроцентування буде 3 від 100. Домівки ці будуть вибудовані при вул. Замарстинівській (за костелом оо. Капуцинів) та при вул. Міській біля вул. Богдан[illegible]ка. Міська пожежна сторожа потребує розбудови та вивінування. Міська управа просила Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень дати на ту ціль пів міліона зол. Згадана позичка в сумі 80.000 зол., що її Заведення вже призначило, є початком до дальшої необхідної акції для охорони міста перед пожежами.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Болгарська телегр. аґенція заперечує поголоску про кабінетну зміну.

Румунський премієр Татареску вибирається з ревізитою до Білгороду.

У Бразилії продовжать, здається, каденцію законодатних палат на 2 роки.

Литовська влада звільнила 50-ох жидівських учителів, що не мали відповідних кваліфікацій.

Болгарський уряд завісив 17 лівих часописів.

В Австрії відібрали на один рік дебіт комуністичній „Юманіте“.

У російській сов. соц. федер. республіці зорґанізовано нові народні комісаріяти: легкого промислу, харчевого, лісового, совхозів та годівлі худоби.

Голяндська наслідниця престолу кн. Юліяна вийде заміж 6. січня 1937.

Між **бельгійськими** соціялістами і рексістами дійшло до завзятих бійок у Ліежі.

Польсько-німецьке порозуміння, яке продовжує на 1937. р. господарську умову, підписали у Варшаві.

Бельгійські офіційні кола заперечують поголоску, немов би бельг. уряд хотів податися до димісії.

Британський міністр летунства рішив збудувати 6 нових державних фабрик летунських моторів і частин літаків.

Ґен. Ридз-Сьміґли маршалом Польщі.

В польській пресі появилися такі чутки: Дня 11-го листопада, як у день свята незалежности Польщі, наступить акт іменування президентом Польщі ген. Ридза-Сьміґлого **маршалом Польщі**. Цього дня вручать маршалківську булаву нач. вождові.

„Польска Збройна" приносить вістку, що ген. інспектор збройних сил ген. Ридз-Сьміґли від кількох днів хворий на подразнення сліпої кишки. Тепер у стані здоровля наступила поправа. Лікарі поручили реконвалесцентові кількаденний спокій.

Начальний вожд мав минулого тижня виїхати до Грудзьондза, щоб разом із президентом Польщі брати участь у врочистостях тамошньої офіцерської школи. Та ген. інспектор армії не міг узяти участи в цих урочистостях внаслідок недуги.

Ці поголоски потверджує сьогоднішня польська преса, а те, що нема ніяких урядових заперечень цієї вістки — доказує її правдивість.

Одночасно з номінацією ген. Ридза-Сьміґлого маршалом, іменують генерала дивізії Сосновського генералом зброї. В Польщі є такі генеральські ступні: ген. бригади, ген. дивізії, ген. зброї і вкінці маршал.

Польські часописи пишуть, що маршалківську булаву замовили для ген. Сьміґлого ще в літі і тепер вона вже готова. Цілий номінаційний церемоніял відбудеться не 11. листопада, тільки напередодні, значить 10. XI. На свято 11. листопада урухомлять популярні поїзди з цілої Польщі до Варшави.

Читайте „Діло"!

ЧИ ДОЛЯ СЛІПА?

Вже давно стало приповідкою, що доля є сліпа, що там, де входить у гру льосування, рішає тільки всемогучий припадок, що не може бути мови про якунебудь справедливість щастя. Однак важко очевидно на цю тему диспутувати, та таки пригляньмося рішенням долі на вілтинку класової льотерії.

Отже можна з цілою рішучістю ствердити, що переважна частина виграних припадає людям, які є у важких матеріяльних умовинах і в поважних клопотах. У багато випадках щасливий вибранець долі напередодні виграної у висоті 100 тисяч золотих не мав кількадесять золотих, щоб заплатити комірне; йому грозила ексмісія, винаття меблів за довги і т. д. Інший власник щасливого льосу журився, звідки взяти на ліки для недужої жінки. Він не знав, що в тій саме хвилині вже може диспонувати так великою сумою, що не тільки може купити ліки, але може найкраще й найдорожче лікувати свою недужу жінку.

Цікаве й те, що якщо виграють заможніші люди за льотерії, виграють такі суми, що теж змінюють їх життєву стопу і спричинюють велику ріжницю в матеріяльній ситуації.

Якщо мова про припадковість льосу, годі поминути теорію правдоподібности. Є зовсім певне, що хтось постійно грає на льотерії, той має більше вигляди, ніж той, хто грає спорадично, хто купує льоси час до часу і не до всіх кляс. Хіба зрозуміле, що особа, яка грає на кілька чисел, має більші вигляди, ніж той, хто грає тільки на один льос. Не дуже перебільшене твердження, що згідно з теорією імовірности, за якийсь час на кожне число паде більша або менша виграна.

Якщо доля така сліпа, то всеж можна припадкові помогти і цим саме кожний може бути почасти „ковалем свого щастя", якщо гратиме на льотерії постійно, правильно і побільшить по змозі свої вигляди.

—o—

З орґанізаційного життя.

ПОВІТОВА НАРАДА В ГОРОДКУ.

В суботу 17. жовтня ц. р. відбулася в Городку повітова нарада УНДО. Наради відкрив короткою промовою інж. Паламарчук. До президії вибрано п. Антона Фасовського, секретарем студ. Богдан Яворський.

Реферат про політичне положення українського народу і про нову політичну тактику виголосив пос. Володимир Целевич. Він теж представив небезпеку комунізму та потребу боротьби з ним, як теж необхідність масової акції в обороні землі. По рефераті вивязалась довша дискусія, в якій забирали голос: селянин Роман Кривко — в справі купна розпарцельованої землі і культурно-освітньої праці; інж. Ром. Паламарчук — у справі орґанізації в городецькому повіті, адв. Клим Карачевський — про байдужність до праці серед громадян городецького повіту і студ. Богдан Яворський — у справі розбивацької роботи ред. Палієва.

Посол Целевич давав відповіді на численні запити.

Пильні роботи в полі були причиною, що на нараду прибуло всього 70 осіб. Присутні вирішили до 14 днів скликати нову, численнішу нараду, на якій буде перевибір Повітового Народнього Комітету.

Відспіванням національного гимну закінчено наради.

Україніка Варшави.

УКРАЇНСЬКІ ПРОБЛЄМИ В ІНСТИТУТІ НАЦІОЛЬОҐІЧНИХ ДОСЛІДІВ.

(ктв). Як у минулих роках, так і тепер веде варшавський Інститут Національоґічних Дослідів націольоґічний семинар. Учасники семинара вислухають цілого циклю спеціяльно зорґанізованих викладів з обсягу народознавства.

Розмірно багато місця присвячено українській проблемі. М. ін. говоритимуть: мін. Л. Васілевський на тему: „Українсько-литовсько-білоруська справа в історичному розвитку", д-р М. Ковалевський обговорюватиме підстави совітської національної політики, а проф. Б. Лепкий скреслить образ розвитку української літератури.

Провідником семинара є відомий знавець націольоґічного питання, Адам Стебельський.

ЛЮБКА КОЛЕССА ПРОПАГУЄ НАШУ МУЗИКУ У СТОКГОЛЬМІ.

(ктв). Зі шведських пропаґандових кол дістали ми у Варшаві офіційний комунікат стокгольмського концертового товариства з міжнародньою програмою музичного сезону 1936/37. Між іменами світової слави музик-піяністів знаходимо й імя одинокої жінки — Любки Колесси, яка репрезентуватиме своєю високою клясою гри українське музичне мистецтво перед елітою найвизначніших мистців-музик і музикольоґів.

Щоб підкреслити популярність нашої піяністки на півночі, зацитуємо факт, що свідчить про величезну пропаґандивну ролю Любки Колесси: Коли в одній нашій розмові з фінськими студентами у Варшаві впало слово „український", вони всі відразу похвалилися, що „знають велику українську артистку — Любку Колессу, якої афіші дуже популярні в Гельсінґфорсі".

Концерти нашої славної піяністки будуть трансмітовані у шведському радіо.

З УКРАЇНСЬКОЇ СТУД. ГРОМАДИ.

(ктв). Українська Студ. Громада у Варшаві влаштувала свої інформаційні сходини в новій домівці дня 17. ц. м. Цілю зборів мала бути інформація нових членів. Тимчасом перейшли вони під знаком злосливої критики на адресу річевої замітки п. Грома в „Ділі" з 13. ц. м., де

ҐАЛАКТІОН ЧІПКА. 6

Автом по Галичині.

ДРУКАРСЬКІ ЧОРТИКИ.

Заки рушуся автом з Косова (читай: Москалівки!), мушу справити деякі друкарські чортики, що зявилися на дорозі нашої прогульки.

В попереднім фейлетоні злий дух переніс Яблонів на дорогу Жабе—Косів і через те збаламутив неодного, хто хоругвками чи бодай олівцем зазначує шлях нашої їзди. Отже спростовую: Неправдою є, що на дорозі з Жабя до Косова можна здибати Яблонів, зате правдою є, що там можна в кожній порі дня і ночі подибати Яворів. „Мурованка" — славна з вина, яке пахне розводненим медом — лежить коло Яворова, а не Яблонова, що отсим спростовую і прошу вибачення. Крім цього в реченні: „...що коштувало так угорське..." має бути: „як угорське".

Цього другого чортика я властиво не повинен подавати. В тім місці друкарська фарба трохи затерла друк і багато читачів додумалося правильно. Але роблю це для тих, які дістали фейлетон в дуже читким друком.

На будуче прошу П. Т. Панів Коректорів помагати мені в поборюванні друкарських чортів — тієї язви, що переслідує друковане слово від часів пана Ґутенберґа.

А тепер до речі!

ПАНЯ.

В Яворові є вирібня гуцульських ліжників. Заїхали ми там, бо наш шофер „намірив вступити в стан брачний" і тому хотів привезти з дороги якийсь мебель до будучого гнізда.

Входимо до вирібні. Велика кімната, слабо освітлена присліпуватим каганцем. Усюди ліжники, вовна, вовна, ліжники.

І два станки.

Тільки один працює. За ним дві гуцулочки швидко-швиденько переволікають вовняні нитки. А що переволічуть кілька разів, то стиснуть їх до купи жердкою і частина ліжника готова.

Дивимося на їх жваві руки і думаємо: „Певно багато зароблять!"

— Дівчата, скільки ви заробите на місяць?

— Небагато! — відповідає одна, а зітхають обі.

— А скільки вам треба часу на один ліжник?

— Один день.

За один день дві їх один ліжник. На місяць — 24 ліжники!

— Скількиж заробляєте?

— По дванадцять золотих... І їсти.

— А що дають їсти?

— Та що!... — дивуються, що таке питання ставимо. — Кулешу тай молоко.

Виходить: кожна з них дістає за виріб одного ліжника 50 грошів.

— А як довго працюєте?

— Єк треба. Доки не віробимо. Від третьої, пів до четвертої рано до півночі.

— А хто є властником?

— Паня.

— Яка паня?

— Наша!

— А вона звідки?

— З Єворова.

Вибрали ми ліжник — торгуємо.

— Спустіть, то купимо!

— Ми не можемо. Недавно ми опустили, то потім нам стягнули з наших грошей.

— Хто?

— Паня. Вона може й опустила б. А ми боїмося.

Не було ради. Заплатив шофер за мебель виманену ціну і ми поїхали.

А потім довідалися, хто такий „паня". Гуцулка, що перейшла якимсь там способом на паню, а постарівшись, узялась до ліжникового промислу. Інтерес, здається, не злий, про обезпечальню тут не чували, а восьмигодинний день праці — міська байка.

Від досвітку до пізньої ночі стукає станок, жваві руки бігають, молоді груди вдихають вовняний пил і звичайний порох, а за це все — 50 грошів. Щодня, хоч урвися, один ліжник „мус бути", бо так постановила — паня.

В ГУЦУЛЬСЬКІЙ ПАЛАТІ.

Хто хоче бачити гуцульську палату, той хай зайде в Яворів і поза церкву, поза городи стежечкою вгору та вгору. А там спитає добрих людей:

— Куди до Корпанюка?

Добрі люди справлять і за пів години ви станете перед гуцульською палатою. Кажу: „палатою", але це тільки гуцульська хата — різьбаря Корпанюка. Поставив він її недавно. Проектував цю палату тисячелітній смак, будував сам господар. На високих підвалинах, з найдобірнішого дерева, світяться золотом илиці до сонця, всміхаються до гір. А ввійти в хату — яка різьба на сволоках та одвірках, яка цяцька кожне вікно! Стара кахлева піч з коничками, когутиками та старими австрійськими вояками.

А в світлиці музей. На столах гуцульські різьби: бочілочки, топірці, свічники, люльки, масничкы... Не такі, як тепер з „холерниками" до міст мандрують. Тут ще різьблена бочілка діда славного Шкрібляка. Ніодного пацьорка, ніодної пластинки перломатки на ній. Темне грушкове дерево ціле в узорах, а з боків два мосяжні обручі.

Сам Корпанюк чогось нездужає. Ходить по-

вказувалось на деякі організаційні й ідеольогічні хиби того товариства. В „інформаційній" промові одного з молоденьких членів виділу знайшлись нерічеві й безпідставні випади супроти „Діла", а також супроти старшого громадянства.

Добре знати, що та частина молоді, яка вважає своєю засадою „Діла" не читати, привязує до його заміток аж таку вагу, що полемізує з ними публично. Тільки недобре, що на річеву, обоснованну журналістичну замітку відповідають калюмніями. Культура мусить бути навіть у гарячій діялектиці молодих — тимбільше тоді, коли вони себе оправдують. Крикливі фрази творять тільки фразерство.

На маргінесі тієї замітки висловлюємо здивування, чому куратором У. С. Г. став у цьому році професор поляк, тоді, коли у Варшаві постійно викладає кількох наших професорів.

—o—

Москвофільський бандитизм.

У Львові помер у 90. р. життя емеритований радник Айталь Ясеницький, що записав свою камяницю при вул. Стрийській для „общества русскіх студентов „Друг". З цього приводу наші москвофіли забажали зробити йому парадні похорони. А що покійний ніколи за життя не ходив до церкви і не сповідався, як не висповідався і перед смертю, то Митрополичий Ординаріят не міг очевидно делегувати на похорони більшого числа священників і згодився тільки на участь одного, яким був парох Успенської церкви о. крил. Дамян Лопатинський. Це дуже не подобалось якимсь закокуріченим „юношам" і мин. ночі вони вибили шиби в помешканнях Богу духа винних о. крил. Лопатинського й о. Горчинського. Тому, що „русскі юноші" виховуються у Львові тільки в бурсі Народнього Дому і Ставропигійського Інституту, а позатим їх ніде нема, видно, яке вони там дістають виховання. Коли те все скінчиться?

Що діється з полк. Чоботаревом?

За закордонними українськими націоналістичними газетами подали ми з журналістичного обовязку вістку, що у варшавській вязниці помер полк. М. Чоботарів, відомий головно з камянецького періоду, з історії з полк. Болбочаном та з останньої голосної полеміки про тайну смерти пок. полк. Отмарштайна. Зачуваємо, що ця вістка не відповідає правді і що полк. Чоботарів далі перебуває у вязниці та що в його справі відбудеться судовий процес (мабуть при зачинених дверях). При цій нагоді слід спростувати, що М. Чоботарів ніколи особистим адютантом Симона Петлюри не був(був начальником особистої охорони). Так само зовсім фантастичні вістки появились у деяких вище згаданих часописах на тему нібито якихось тісних звязків Чоботарева з Бельведером за життя Й. Пілсудського, на тему його „таємниць", якими він нібито шантажував когось із поляків та українців у Варшаві і т. п.: ці вістки вказують, що їх автор абсолютно не орієнтувався і не орієнтується ані у загальних варшавських відносинах, ані спеціяльно щодо розмірно маленької ролі Чоботарева.

—o—

Греко-католицька молодь 12 ґімназій у Львові без науки релігії!

З батьківських кругів повідомляють нас, що молодь усіх (12) ґімназій з польською мовою навчання у Львові від початку шкільного року, отже вже близько два місяці, не побирає науки гр.-кат. релігії, не має власних богослужень, ані ніякої душпастирської опіки. Таким чином к. півтора сотні нашої молоді, що по волі чи неволі найшлася в тих заведеннях та найбільше наражена на винародовлення, позбавлена й того одинокого лучника, що вяже її з рідним народом; бо української мови навіть як надобовязкової вчаться вони тільки в кількох заведеннях у Львові. З браку науки рідної релігії кажуть молоді ходити на римо-кат. релігію та на богослуження до костела. Як інформують нас батьки тих дітей, то наука жидівської, ба навіть євангелицької релігії (для кільканацяти визнавців) уже зорганізована, тільки греко-католицькі діти з невідомих причин всупереч конституції та конкордатові виховуються без власної релігії.

Тому отсією дорогою запитують заінтересовані батьки шкільні та церковні чинники, коли та чи взагалі зачнеться в цім шкільнім році наука релігії та богослуження для греко-католицької молоді польських шкіл? З огляду на пропаганду безбожництва та большевизму в нинішніх часах бажалиб мати негайне вирішення тої болючої справи.

легеньку, мов по хворобі. Але радо балакає, пояснює.

— Оце Шкрібляковою діда, а оце Шкрібляка, а оце вже моє.

— А ця люлька? — питаю за гарну, але якусь турецьку, чи перську штуку.

— Це я купив у Косові. І небагато дав: дві касетки і десіть золотих.

Думаю, що досить багато. Нащо йому здалася турецька люлька і чому вона лежить між архитворами Шкрібляків, забийте мене — не скажу.

Дивився я на старі, добрі зразки гуцульської різьби і сумну думу думав: Як жахливо викривив, випачив її кепський смак несвідомих літників та інших аматорів! До спокійного чудового орнаменту прийшли всілякі цяцьки і тепер кожну касетку треба добре стерегти, бо перша-ліпша сорока вхопить. За очі хапає, а за серце ні. „Помогли" в тім багато всілякі гуцульські школи різьби, болай їх світ не знав! Далі-далі й справжні гуцульські таланти стратять смак та орієнтацію, що таке гуцульська різьба і що таке правдива краса.

— А зайдіть ще коли! — просив різьбар на відхідним. — Або зайдьте до мене на літо.

Справді розкіш булаб помешкати в такій гарній, пахучій палаті, пожити з місяць далеко від гамору, пороху, телеграфічних дротів, газет, книжок і літників. Біда тільки, що до ріки далеко.

Ще довго виділа за нами чудова Корпанюкова хата — як ми сходили вниз, до Яворова. Привітно всміхалась і просила не забувати...

Напевно не забудемо! Бо таких хат і таких різьб, як у ній, чимраз менше в наших горах.

(Продовження буде).

НОВИНКИ.

— **Засідання Фільольоґічної Секції** Наук. Т-ва ім. Шевченка відбудеться в суботу 24. ц. м. в год. 18. веч. у бібліотеці Товариства. Порядок: 1) Д-р І. Свєнціцький: „Звіт із 5. византиністичного конґресу в Італії". 2) Д-р В. Сімович: Наукові видавництва. 3) Біжучі справи.

— **З радія.** Львівська радіостація передає у суботу 24. жовтня українські пісні й танки з грамофонових плит. У програмі: „Розплетини" відспіває Сальомея Крушельницька, „Ой де ти ідеш" відсп. Сальомея Крушельницька, „Ой чого ж ти зажурився" відспіває Теодор Свистун, „Не вір, дівча, козакові" відспіває Т. Свистун, „Гопак" у виконанні орхестри. Початок в годині 15.35.

— **Академічні Вечорі в Стрию.** В неділю 25. ц. м. в год. 18. відбудеться у Стрию в салі „Народнього Дому" (в „Соколі") виклад д-ра Миколи Гнатишака на тему: „Літературна критика і світогляд".

ОСТАННІ ВІСТИ З ЕСПАНІЇ.

СЕВІЛЛЯ, 21. 10. ПАТ. Ген. Кейпо де Льяно заявив у своїй радієвій промові з 20. [illegible] здобуття цілої Астурії — це тільки справа [illegible] ближчих днів. Ведуться переговори про [illegible] ляцію Більбао без боротьби, але червоні [illegible] пляться цьому проектові. В Мадриді [illegible] Мадридський уряд уневажнив харчеві картки [illegible] визначені давніше пайки є тепер уже [illegible] На ріжних фронтах було 20. ц. м. [illegible] кійно.

ДИПЛЬОМАТИЧНІ РОЗМОВИ НОЙРАТА І ЧІЯНА.

БЕРЛІН, 21. 10. ПАТ. Італійський міністер закордонних справ Чіяно відвідав сьогодні [illegible] полуднем німецького мін. закорд. справ фон Нойрата. Оба дипльомати відбули довшу розмову. [illegible] полудне мін. Нойрат ревізитував мін. Чіяна в гостинниці „Адльон".

— **Ліквідація міських апровізаційних [illegible]ниць.** Управа міста Львова, перевіривши господарку в підприємстві „Міське апровізаційне заведення", рішила зліквідувати 34 крамниці, задержуючи тільки опалове і молочарське підприємство. Апровізаційне заведення було вже від довшого часу підприємством дефіцитовим. Причинились до цього нездарна і невміла управа та надмірні адміністраційні кошти. [illegible] ведення залягає з виплатами за масло, [illegible] інші харчеві продукти, такщо довги доходять до 200 тисяч зол. Ліквідація міського апровізаційного заведення позбавить хліба коло [illegible] працівників.

— **Черговий алярм.** Україножерний „Дзєннік Польскі" алярмує разпораз польську громадську опінію, що тут і там загрожений або [illegible] звужений польський стан посідання, очевидно у Львові, або десь у Сх. Галичині. Українці, мовляв, купують польську камяницю у Львові! Українці купують польський фільварок [illegible] Янова! Українці купують це і те! І за кожним разом горячі заклинання: не випустити з польських рук ані пяди землі, ані одного обекту і т. п. В останніх днях „Дзєннік Польскі" [illegible] про нові кривди, які діються полякам через те, що в місті Городку інж. Ян Лєнцур продав „Центросоюзові" камяницю за 18.000 зол., [illegible] що в селі Суховолі городецького повіту [illegible] Руссоцький продав монастиреві СС. Василіянок реальність і ґрунт за 51.500 зол. І [illegible] „спшедафчиками", які, мовляв, руйнують те, що здобула досі польська „запобігливість". Про ту „запобігливість", що тревае на українських землях цілими століттями, кращеб і не згадувати, особливо тепер, коли говориться про нормалізацію відносин між обома народами. А як хто хоче про неї щось більше знати, хай прочитає двотомову працю Вл. Лозінського „Правем і левем", але у першому виданні. Тоді може [illegible] лекше теперішні польські „кривди".

— **Боротьба з доріжнею** в Польщі ведеться на терені цілої держави. По всіх більших і [illegible]ших містах адміністраційні чинники переводять енергійно контролю цін і масово карають не тільки гривнами, але й арештами. Над багатьома винуватцями висить як меч Дамокля — [illegible] реза!

— **Людовий дім у Пониковиці.** Минулої неділі відбулося в Пониковиці пов. Броди посвячення новопобудованого людового дому. Посвятив кс. Козачевський з Бродів при участі представників цивільної та військової влади. Дім має велику театральну салю та 7 [illegible] кацій, в яких знайдуть приміщення ріжні польські організації. В 1935 р. було в Пониковиці, що є осідком збірної громади, 2.682 греко-католиків, 433 латинників і 109 інших.

— **Заборона читальні.** Староство в Перемишлі заборонило оснувати читальню „Просвіти" в селі Горицях. Торік воно припинило діяльність кружка „Рідної Школи".

— **Перед великим комуністичним процесом.** Прокуратура станиславівського суду виготовила акт обвинувачення проти 29 комуністичних діячів з Варшави, Львова, Луцька, Дрогобича і Станиславова.

— **Пожежі.** В Соповій пов. Підгайці вибухла пожежа в стайні Авраама Міндеса, місцевого коршмаря. Вогонь перекинувся на інші будинки й охопив хату. Підчас ратунку люди вирятували Міндесові зі склепу товари вартости коло 200 зол. — В загороді Петра Мазура в Катериничах рудецького повіту згоріла стодола зі збіжжям і [illegible] раболею на загальну шкоду 500 зол. — В Петраниці пов. Калуш вибухла пожежа в загороді Василя Яцишина й знищила її до тла. Вогонь перекинувся теж на сусідні будинки. Шкоди обчисляють на кільканадцять тисяч зол.

— **Залізнича катастрофа.** Біля місцевости Ясінь на Закарпатті скоїлася залізнича катастрофа, в якій три особи згинули, а 14 вийшло з ранами.

— **Протижидівські ексцеси** вибухли знову у варшавських вищих школах. У головній торговельній школі студенти поляки, демонструючи проти ректора за те, що заборонив управляти політику в цій школі, засвітили димові свічки у викладових салях. Опісля вибігли на коридор і побили кільканацятьох жидів, деяких до крови. Коли жиди забарикадувалися в салях, студенти виделки добулись до середини і побили товаришів. Ректора, що пробував їх втихомирити, висвистали, так що ректор припинив виклади аж до відкликення. Також на політехніці були протижидівські заворушення, при чому студентів жидів побито.

— **Душогубство за сплетні.** Окружний суд у Замості засудив на 5 літ вязниці Йосифа Кравчука із села Сушів, який убив свою кревну Анну Кравчук за те, що ширила проти нього сплетні. Він ударив її кілька разів палицею по голові, так що вона незабаром померла.

— **Вибух старого стрільна.** На полі біля Гронатова пов. Луцьк 12-літній Зиновій Мельничук і 10-літній Володимир Паламарчук, пасучи худобу, знайшли гранату з часів війни. Бавлячись стрільном, хлопці спричинили вибух, від якого оба згинули.

— **Ще бють громи.** В Ястковіцах пов. Тарнобжег ударив грім у хату і тяжко поразив Марію Гожу та її дитину, яку держала на руках. Грім спричинив пожежу, наслідком чого згоріла хата і стодола. Від грому згинула теж корова.

— **Підземна радіостація в Чехословаччині.** Біля місцевости Мельника коло Праги розпічнеться цього року будова великої короткохвилевої радіостанції. Буде це найсильніша чехословацька висильна радіостація, ціла під землею, отже забезпечена перед летунськими атаками. Будова коштуватиме 4 міліони корон, уладження 22 міліони.

— **Бандитизм.** До мешкання Кравчинських в Олькуші добулися в ночі три замасковані грабіжники і побивши їх до безтями, забрали 2.400 зол. Кравчинських відставлено в грізному стані до шпиталю.

— **В Азії ще тепло.** В Туркестані та в інших середньоазійських краях панує велика спека. Температура доходить до 35 ст.

— **Спеки в Бразилії.** Як повідомляють з Ріо де Жанейро, в Бразилії розпочалася весна, при чому в південно західних провінціях настали великі спеки. Сильні хвилі горяча тягнуть від провінції Мінес Шерейнс, де в столиці Белльо Горізонте температура в тіні доходить до +44 ст.

— **Облетів довкола землі.** В понеділок прилетів до Ню Йорку американський журналіст Екінс, що виграв повітряні перегони, облетівши довкола землі у 18 днях, 11 годинах і 13. мінутах. Головною умовиною був лет довкола світа нормальними комунікаційними засобами.

— **Руханка в Японії.** Японія належить до країн, де найглибше зрозуміли значіння спорту для здоровля. Вже тепер іде там загальний і пляновий тренінг до олімпійських змагань, що відбудуться за чотири роки в Японії. Зацікавлення спортовою культурою таке велике, що підприємці домагаються спортових вправ від своїх службовців. З хвилиною, як по бюрах кінчаться заняття, прячуть столи, крісла, тощо й урядовці та службовці, мужчини та жінки, продавці, склепові панни, модистки, робітниці ігли і т. п. стають у ряди в кімнатах, де перед кількома хвилинами ще кипіла праця, і під проводом інструкторів чи інструкторок переводять пильно вправи, свідомі, що це виходить їм на добро.

— **У вчорашньому фейлетоні „Тимотей Бордуляк"** треба справити друкарську помилку у третій шпальті 7-ім рядку знизу замісць „стараються вливати" „стараємося".

—o—

✝ Посмертні згадки.

о. **Дмитро Боровець,** парох Молодича ярославського повіту, помер у 53-му році життя. Покійний оснував у своїм селі читальню „Просвіти", побудував для неї дім і розпочав будову величавої мурованої церкви. В. Й. П.!

Дивогляди.

МУМІЯ У ФУТЕРАЛІ.

В одній із гостиниць у середмісті Парижа діялись від довшого часу дивні річи. Всі покоївки і одягальниці просили по кількох тижнях звільнити їх зі служби. Счудований господар завжди питався: — Чому відходите? — Не можемо тут довше залишатися. — Чому? — Страшно. Аж вкінці одна служниця сказала: Відходимо через графа К. Я сказала вам більше, як треба!

Чоловік, що його в гостинниці називали „графом К." був російським старшиною-емігрантом і мешкав уже дуже довго в гостиниці. Був він людиною дуже мовчаливою, небагато одягненою, зате дуже гордою і неприступною. Цілими днями сидів замкнений у своїй кімнаті, виходив лиш двічі-тричі на тиждень увечорі і завжди виносив із собою довгий предмет, що нагадував футерал віольончелі. Господар і сусіди вважали його музикантом. Одного ніхто не знав, де він грає. Кілька разів стрічали його в Тюілерах і Люксембурськім городі з „інструментом". Дехто догадувався, що він жебрає. З початком липня ц. р. заявив „граф К." господареві гостинниці: — Я мушу виїхати дуже далеко і мені треба грошей. Тому не можу вам заплатити рахунку за минулий місяць, але залишу вам у застав мій футерал, де зберігаю дуже цінні для мене памятки. По футерал зголоситься одна багата княгиня, яка заплатить рахунок.

Господар погодився на просьбу свого старого і постійного гостя. Великий і тяжкий футерал винесли до пивниці а „ґраф" виїхав. Від цієї пори всі покоївки трималися вже на місці і не втікали. Багата княгиня, що її так вичікував господар гостиниці, не приходила. Аж перед кількома днями прийшов від „графа К." лист з Америки, в якому він повідомив, що більше до Парижа не вернеться. Щойно тоді рішили заглянути до футералу.

Відкрили віко — у футералі лежав висушений труп-мумія дитини. Покликали поліцію, свідків і знавців.

Знавці оглянули мумію і сказали, що це труп хлопчика літ 13—14, який умер 20 літ тому. Тайна мумії у футералі залишилася невияснена. Догадуються, що „граф К." вивіз із собою з Росії тіло найдорожчого для себе сина, перевіз крізь кордон і 20 літ не розставався з дорогою памяткою. Виїзджаючи до Америки надіявся, що хтось із його знайомих відбере „віольончелю".

ШКЛЯНИЙ БУДИНОК.

Ми вже писали про це, що в Нюйорку почали будову шкляного будинку. Тепер саме цю будівлю закінчили. Шкляний дім має пять поверхів. Його стіни збудували із грубих шкляних цегол, які пропускатимуть 70 прц. денного світла. В цілім домі нема вікон за винятком долішнього поверху, де міститимуться вистави великих магазинів. Поверхня шкляних цегол є незвичайно гладка, але в середині напущені речовиною, яка не дозволяє бачити, що діється у нутрі дому. Стіни дому можна мити водою, як звичайну посудину. Окремі вентилятори регулюють доступ теплого і холодного повітря.

—o—

Дописи.

РАВЩИНА.

Селяни з Дениськ беруться до праці. Село Дениська, равського повіту, належало донедавна до сіл, в яких царювала темнота. Ще недавно, бо в 1931 р. адміністраційна влада розвязала чит. „Просвіти" за те, що виділ читальні не проявляв діяльности. Більшість людей у селі, зокрема молодь, замісць працювати над собою, займалася комуністичною роботою. В останіх роках село основно змінилося. Навіть задурманені комунізмом дійшли до переконання, що комунізм приносить не лише їм, але взагалі цілому селу моральну і матеріяльну шкоду. Тому позбулися комуністичного дурману і тепер працюють згідно з вказівками повітових установ. Зокрема слід відмітити працю теперішнього виділу чит. „Просвіти", який крім активнішої праці зорганізував у себе один з кращих дитячих садків. Душею дитячого садку була провідниця п. Трояи Емілія, абс. сем. з Верблян, пов. Камінка Струмилова, і місцеві селяни Тимко Хахула, Іван Коцупер, Олекса Нагірний та Іван Ярема, які виконали совісно приняті на себе обовязки, за що належиться їм повне признання. З садку користало постійно 43 дітей зпоміж записаних 45 дітей. За час існування садку (від 3. липня до 16. вересня ц. р.) уладжено два величаві пописи з добірною програмою при участи великого числа громадян не лише місцевих, але й із дооколачних сіл. Пописи найменших дітей садка викликали у селян велику пошану до провідниці, якій вони зі сльозами в очах дякували за її хосенну працю для добра їх дітей та просили, щоб не забула за них і в 1937 році.

БОБРЕЧЧИНА.

Ще про працю в читальні і кооперативі в Боринничах. Щоби не ширилось баламутство у звязку з дописом у „Ділі" (ч. 234) „Злочинна робота колишніх сельробівців у Боринничах" подаємо отсі вияснення, які дістали ми від поважної особи й активного провідника читальні і кооперативи. Отже читальня чи пак її виділ працює по своїм силам і може похвалитися гарною та корисною працею для своїх громадян. Читальня дає часто аматорські вистави й уладила концерти в честь Шевченка, Франка і „День Весни" при участи місцевого, гарно зіспіваного хору під диригентурою п. І. Кузика. Хор брав участь у концертах в Ходорові та в Бібрці, де здобув спеціальне признання. Слід згадати, що хор зорганізовано заходом місцевого пароха о. Константина Доваровича, який його і далі ревно підтримує. Заходом читальні уладжено ц. р. дитячий садок, який дав 2 дитячі імпрези в салі читальні на превелике вдоволення місцевих громадян. Виділ читальні дбає теж про доповнення читальняної бібліотеки і тому замовив книжки у Матірньому Т-ві „Просвіта". Правда, книжки замовив на сплату, але лише тому, що не має готівки в касі. Чит. „Просвіти" старається поширити свій вплив на ціле село і прийняла в члени колишніх сельробівців, бо вони стали зовсім на національнім ґрунті і тепер у нічому не кирпиять. Словом: у селі йде до щораз кращого і певно, що кількох кирпиників цієї праці не знищить. Також місцева кооператива „Добробут" не сходить на бездоріжжя. Навпаки. Управа постепенно ліквідує задові борги і незадовго стане сильно на ноги. У вересні ц. р. відновлено кружок „Сільського Господаря", отже і в господарській ділянці Боринничі йдуть вперед.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ОГНІСКО.

Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліги грає Україна з ярославським Огніском, що тепер займає в мистецькій табелі четверте місце з 10 добутими пунктами. Ці змагання відбудуться в неділю 25. ц. м. на грищі Погоні. Початок в год. 10.15 рано. Заповідаються вони дуже цікаво, бо Огніско є дружиною грізною, яка може навіть найсильнішому противникові зробити неприємну несподіванку. З другої сторони Україна буде старатися перемогою над Огніском не тільки збільшити свій пунктовий дорібок, але й висунутися знову на друге місце в табелі. В кожнім разі змагання будуть завзяті і глядачі матимуть чимало емоцій.

В год. 8.30 гратимуть молодші дружини.

НАДВІРНА. БЕСКИД — ГАКОАГ 2:0 (0:0).

Бескид мав увесь час перевагу. В першій половині наші змагуни грали проти вітру. Хоч вітер зносив мяч під самі ворота, оборона Бескиду не дозволила стріляти ніодного голя у свої ворота. Втомлений інтенсивною грою Бескид здобув у другій половині все таки двоє воріт, що їх стріляв М. Туєшин.

У змаганнях за мистецтво Б-класи Бескид здобув у 4-ох змаганнях 7 точок і відношення воріт 11:4.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

СВІТЛО І ТІНЬ. Львів, вересень 1936. Р. IV. Ч. 9. — Зміст: Я. Масляк: Психіка й інтелект у фотографії. — Роман Шиманло: Перспектива світлин. — Інж. Б. Іваницький: Деякі дані про виявлення. — Ю. Іванів: Правильне наставлення на гостро. — VII. вистава української фотографії. — Критичний куток.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотин. руху. Львів, жовтень 1936. Р. IX. Ч. 10. Зміст: Д-р С. Парфанович: Чому українець мусить бути абстинентом? М. Чолбей: Жовтень — міжнародній місяць ощадности. — Я.: Алькоголізм і злочинність. — М. Ч.: Вісті зі світового протиалькогольного руху. — О. Горицвіт: Гравіт. — Апост. Адміністратор Лемківщини не признає „Відродження". — Огляд преси. — Новинки. — „Ми Молоді". — Ю. Кам'янецький: Організуйте протиалькогольні й протинікотинні гуртки по школах. — Звіт з гуртків.

ВОГНІ. Ідеольогічний журнал нового покоління. — Львів, жовтень 1936. Р. VII. Ч. 1. Зміст: *** Чергова відповідь. — Я. Гладкий: До проблем культурно-освітньої діяльности та ролі в них українського студента. — Сергій Камецогорський: Шляхами молоді. — Шерш: У безупинному змаганні. — *** На міжнародньому грищі. — Лицем до дійсности. — Надіслані книжки.

BULLETIN MENSUEL DE RENSEIGUEMENTS ECONOMIQUES ET SOCIAUX. Rome, septembre 1936, A. XXVII, № 9.

Листування Редакції.

Вп. М. Михайлько: Просимо прислати знимки до статті „Через Космач".

Вп. Д-р Г. Ч. Любінь Вел.: Радо скористаємо з предложення.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

СТРИЙ: 22. X. год. 3. попол. Голгота. 22. X. Вініцій і Лігія, 23. X. Смерть Нерона — „Камо градеши?“

ДРОГОБИЧ: 24. X. Вініцій і Лігія. 25. X. Смерть Нерона — „Камо градеши?“.

З Дрогобича театр іде до Тустанович і Самбора.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КОЗОВА:
22. X. Лев з Абісинії.
З Козови іде театр до Бережан.

Великий Театр:

Четвер, 22. X. год. 7·30 веч. одинокий і останній раз „Модні спазми“.
Пятниця 23. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон“.
Субота 24. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Малий льорд“.
АТЛЯНТИК: „Тайна бригада“.
ВАНДА: „Жид вічний мандрівник“ і „Кохаю усіх жінок“.
ГРАЖИНА: „Графиня Маріца“.
КАСІНО: „Жінка чи секретарка“.
КОПЕРНИК: „Пастер“.
МАРУСЕНЬКА: „Юдель грає на скрипці“.
МЕТРО: „Напад на Конго“, і „Азбука кохання“.
МІРАЖ: „За хвилину щастя“.
МУЗА: „Спокуса“ з Марл. Дітріх.
ПАКС: „Щастя на вулиці“ і „Фатальна Таксівка“.
ПАЛЯС: „Панна Лілі“ з Франціскою Ґаль.
ПАН: „Бавнті“.
РАЙ: „Ялл“.
СВІТ: „Княжна Чардаша“ з Мартою Еґґерт.
СТИЛЕВЕ: „Зов крови“, ревія „Вулькан гумору“.
ТОН: „Пекольне проваддя з Б. Джонсон.
УТІХА: „Дорога без повороту“ і ревія.
ХИМЕРА: „Малий бунтар“ із Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Цепелін у просторах“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 22. жовтня 1936.

Відень (506,8) 17·35 Спів Прейс тенор. 19·30 „Чар однострою“ Концерт Георг сопр., І. Петров тенор, 21·00 „Парацельсус“ одноактівка Шніцлера, 22·20 Година лістових творів, **Кошиці** (259,1) 17·05 Словинські нар. пісні. 18·00 Сп. речітель Поповича, **Прага** (470,2) 17·15 Скрипка, 19·25 Мельодії із звуковиків, **Париж** (1648) 12·00, 13·15 Розривковий концерт, 18·00, 21·45 Театр уяви, 21·00 Танки на форт., 22·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15. 22·20 Нар. пісні. 18·00 Оп. арії, 21·00 Хор. **Берлін** (356,7) 8·30 Концерт, 14·15 Легка музика, 19·15 форт. твори Ліста, 20·10 Вечір танку, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00, 16·00 Музика, 20.00 „Трубадур“ оп. Верді. **Мінхен** (405,4) 10·00 Нар. пісні, 16·30 Веселий концерт солістів, 19·00 Лістові твори, **Будапешт** (549,5) 12·05 Хор, 13·30 Циг. музика. 18·00 Лістові твори, 20·10 „Христос“ ораторія Ліста, **Мілянно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·15 Вок. концерт, 22·20 Танк. музика, **Рим** (420,8) 13·10 Орх. концерт. 17·15 Кам. музика, пісні, 20·45 „Дівча зі Заходу“ оп. Пучіні.

Пятниця, 23. жовтня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 16.20 Пісні в супр. лютні для молоді, 17.30 Твори Даксперґера у вик. камер. квартету, 19.25 Скрипка, 21.20 Реквієм д-моль Брікнера, **Прага** (470,2) 17.05 Концерт тріа, 19.20 Популярний концерт, **Париж** (1648) 18.30 Концерт симф. орх., 21.00 Соната, скр., форт., **Білгород** (437,3) 17.20, 22.00 Пісні й арії, 17.50 Нар. музика. **Берлін** (356,7) 8.30 Муз. поранок, 14.15 Легка музика, 20.10 Перлисті мельодії, спів, муз., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дівчата співають, 20.10 Віольонч. речітал Гаст. Касадо, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 16.50 Твори мінхенських композиторів, **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 17.30 Скрипка, 18.15 Сальон. музика, 19.30 Опера, **Мілянно** (368,6) 11.30 Легка музика, 21.05 Камер. концерт, 22.00 Вок. авдиція, **Рим** (420,8) 13.10 Розр. концерт, 17.15 Танк. музика, 21.00 Орх. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четрер, 22. жовтня 1936.

6·30 Ранішня авдиція, 6·33 Руханка, 6·50 Муз. в гр. пл., 7·15 Ранішній денник, 7·25 Програма на нині, 7·30 Трохи інформацій, 7·35 Легка музика з гр. пл., 8·00 Авд. для шкіл, 11·30 Поранок для вселюдних шкіл, орх., речитації, скрипка, форт., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Фраґм. з мопартових твор гр. пл. 12·40 Що треба виминати при комасації, 12·50 Полудн. денник, 14·30 Концерт бажань, 14·57 Господарські вістки, 15·15 Реклям. концерт, 15·30 Львівські біжучі вістки, 15·35 Легка музика з гр. пл., 15·55 Куток гумору, 16·00 Е. Кайзер: Велике попурі істор. маршів, гр. пл. 16·20 Чи я є твій татко? 16·30—17·15 Орхестра, Іза Роль сопран, форт., 17·00 Роля працедавця в Німеччині, 17·30 Про Наполеонові листи до Марії Людвики, 18·00 Актуальна гутірка, 18·10 Спортові вістки, 18·20 Із Масканієвих опер, гр. пл., 18·35 Відчит: „Фредреум“, 18·50 Актуальна гутірка, 19·00 Театр Уяви: „Маґік чисел“ М. Вельопольської, 20·00 Рішення конкурсу на збирання нар. пісень, 20·30 На тютюневій плянтації, 20·45 Веч. денник, 20·55 Актуальна гутірка, 21·00 Твори Шеліґовського, музика, спів, 21·45 Орхестра, 22·30 Плити для знавців, 23·00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 23. жовтня 1936.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для ст. дітей: „Як король Локетек скривався“, 11.57 Сигнал . 12.03 Східні настрої у вик. орх., 12.40 Вовняні светерики, гутірка, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклям. концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 „Кляса на оселі“ авд., 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Танк. симф. музика з гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Шлеські нар. пісні, 17.00 Болгарія — країна пісень, 17.15 Концерт солістів, скр., форт., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт. вістки, 18.20 Пригоди в Ґорґанах, 18.30 Танки з Олімпіяди 1936, гр. пл., 18.40 Програм. скринька, 18.50 На торговиці, 19.00 Цісарів портрет, фраґм. із пов. Русінека „Плютон із Дикої Левади“, 19.20 З піснею по краю, авд., 19.45 Оп. фрагмент, 20.00 Трохи англ. музики, орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Легка музика з гр. пл., 22.00 Р. Штраус: Форт. квартет ц-моль оп. 13, 22.30 „Городець мук“, 22.45 Орх., 23.00 Концерт.

Радіокутик.

ВИСОКІ ВИМОГИ ДЛЯ АНГЛІЙСЬКИХ СПІКЕРІВ.

Англійська радіофонія шукає нового спікера для своєї імперіяльної радіостанції. Одначе кандидатам ставлять такі високі вимоги, що сумнівно, щоб можна було знайти таку здібну людину. Вимагають, щоб кандидат володів мовами: англійською, німецькою, французькою, італійською і китайською, а крім того мав загальну музичну і літературну освіту та мав вік поміж 22 і 45 роками.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 89.68—89.25, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри кан. 5.30.50 — 5.27.50, Фльор. гол. 285.10 — 283.40. Франки фр. 24.81 — 24.67, Франки швайцарські 122.50—121.70, Фунти англ. 100.20 — 99.80, Гульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.20—16.70, Кор. дан. 116.24—115.40, Кор. норв. 130.78 — 129.80, Кор. шв. 134.33 — 133.35, Ліри італ. 25.40—24.80, Марки фінл. 11.48—11.30, Марки нім. 118 — 112, Шил. австр. 93—90 Марки нім срібні 127—120.

Акції.

Банк Польський 111, Цукор 31.00, Ліпьпоп 15.50, Стараховичі 36.75, 37 00. Габербуш 41·00.
Тенденція слаба.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 64.75, 2 ем. 65·50, 5 конв. 52. 5 зал. 50·65, 6 дол. 76.00, 4 прем. дол. 49.25—49·50, стаб. 466, 470.
Тенденція для пожичок переважно слаба.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—54, 4 прц. Л. З. Бк Г. 40—43, 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 42—45, 4 прц. ТКЗ. 39—41, 4 і пів прц ГТКЗ. 41—44, 4 і пів прц. БГК. 61—65, 4 прц. БГК. 61—65.
Долярівка 50—52, 3 інвест. 1 ем 65—6'8 3. ем. 65—68.

Збіжжя.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	21·00—25,50
Пшениця збор. чевона	24·00—24·50
Пшениця біла	24·00—24·50
Ячмінь броварний	22.00—27·00
Ячмінь на мливо	19·75—20·00
Ячмінь паст.	19·00—19·25
Овес шт. І. незадощений	15·25—15·50
Овес шт. І. А легко задощ.	14·75—15·00
Овес шт. ІІ. незадощений	14·75—15·00
Овес шт. ІІ. А легко задощ.	14·00—14·25
Мука пшенична ст. гат. І в.	43·25—453·7
Мука пшен. ст. гат. І А	42·75—43·25
„ „ гат. І Б	41·75—42·25
„ „ гат. І Ц	40·25—40·75
„ „ гат. ІІ А	37·75—38·25
„ „ гат. ІІ Б	37·25—37·75
„ „ гат. ІІ Ц	37·00—37·50
„ „ гат. ІІ Д	35·75—36·25
„ „ гат. ІІ Е	33·75—34·25
„ „ гат. ІІ Ф	32·25—32·75
„ „ гат. ІІІ А	24·25—24·75
„ „ гат. ІІІ Б	23·25—23·75
Мука пшенична паст.	21·25—21·75
Мука пшенич. разова до 95%	32·25—32·75
Мука житна витяг 0·30%	31·00—31·50
Мука житна гат. І. 0·50%	30·00—30·50
Мука житна гат. І. 0·65%	28·00—28·50
Мука житна гат. ІІ. 50-65%	22·00—22·50
Мука житна разова 0·94%	23·00—23·50
Мука житна посеред. 65%	19·00—19·50

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 21. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-станція заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	23·00—23·75
Жито збір. 694 гр/л. 3%	16·00—16·50
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18·25—18·50
Овес легко задощ. 444	14·14—14·25
Овес не задош. 456	14·75—15·00
Гречка 10%	22·00—22·50
Кукурудза жовта	17·00—17·25
Кукурудза червона	18·50—19·00
Коноп. сімя	29·75—30·00
Соняшникове сімя	31·00—31·50
Фасоля корона руч. в. з м. 42	55·00—55·50
Фасоля „Різен“ руч. виб. з м.	42·50—43·00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40·00—40·50
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з міш.	43·00—45·00
Фасоля краса рафована	25·00—28·00
Фасоля цукр. ручно виб.	30·00—31·00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від канянки	115—125
Конюшина вільна від канянки 96 проц. чистоти	120—125

Пшениця, жито, ячмінь, овес і гречка дальше дешевіють. Ціни фасолі, олійних насінь незмінені. Конюшина дещо подорожіла. Тенденція зниж кова. Експорт збіжжя не рентується. Краєві млини вдержуються від купна чекаючи на дальшу знижку.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 21. жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.35	зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40	„
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає вачет	2.40	„
1 л. молока	0.15	„
1 к. яєць	4.50	„

Тенденція на масло та молоко сильна на яйця знижкова

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 21. X. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Кури I. кл., товсті, без остріг, щойно від 1.70 кг. вгору	1.05	зол.
Курята I. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору	0.85	„
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кгр. вгору	1.00	„

Слабших сортів від вище поданих, не приймається.

ОГОЛОШЕННЯ.

Солтис громади Уличне, волости Стебник повіт Дрогобич, діяючи на підставі ухвали громадської Ради з дня 27. IX. ц. р. повідомляє оцим, що громада Уличне продасть на публичній ліцитації мурований будинок невикінчений, покритий ґонтою з вимірами 12 X 22 метр. квадр. враз з будівельною парцелею.

Громадська Рада застерігає собі право вільного вибору оферента, без огляду на представлену ціну.

Речинець вношення оферт до дня ... жовтня ц. р. Ближчі інформації дає солтис громади Уличне.

Уличне, дня 15. жовтня 1936 р.

Солтис громади: Славчак Гаврило

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.